

UNIVERSITETET I OSLO

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Eksamen i: MAT1100 — Kalkulus
Eksamensdag: Onsdag 29. november 2023
Tid for eksamen: 09.00 – 13.00
Oppgavesettet er på 2 sider.
Vedlegg: Formelsamling
Tillatte hjelpemidler: Godkjent kalkulator

Kontroller at oppgavesettet er komplett før
du begynner å besvare spørsmålene.

Alle punktene (1a, 1b, 2a osv.) teller i utgangspunktet likt i sensuren. Dersom det er et punkt du ikke får til, kan du likevel bruke resultatene derfra i senere punkter. Husk å begrunne svarene dine.

Oppgave 1 (20 poeng) I denne oppgaven er $f(x, y) = e^{xy^2}$.

- Regn ut gradienten $\nabla f(x, y)$.
- Finn den retningsderiverte $f'(\mathbf{a}; \mathbf{r})$ der $\mathbf{a} = (-3, 2)$ og $\mathbf{r} = (4, 1)$.

Oppgave 2 (20 poeng) Et bibliotek har to filialer A og B . Bøker man har lånt, kan leveres inn igjen ved begge filialene uavhengig av hvor de ble lånt. Bibliotekarene tar en opptelling i begynnelsen av hvert år. Den viser at av de bøkene som var i filial A i begynnelsen av et år, vil 80 % være i filial A året etter, mens 15 % vil være i filial B . Resten av bøkene vil være mistet eller makulert. Opptellingen viser også at av de bøkene som var i filial B i begynnelsen av et år, vil 20 % være i filial A året etter, mens 70 % vil være i filial B , og resten vil være mistet eller makulert.

- Finn en matrise M slik at dersom det i begynnelsen av et år er x og y bøker i filialene A og B , så vil fordelingen x' og y' av disse bøkene året etter være gitt ved

$$\begin{pmatrix} x' \\ y' \end{pmatrix} = M \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix}$$

Regn også ut M^2 .

- I begynnelsen av ett år er det 100 000 bøker i hver av filialene. Hvor mange av disse bøkene er det i hver av filialene to år etter? Hvor mange av de opprinnelige bøkene er mistet eller makulert?

(Fortsettes på side 2.)

Oppgave 3 (10 poeng)

Området mellom x -aksen og grafen $y = \frac{1}{\sqrt{1-x^4}}$, $0 \leq x \leq \frac{1}{\sqrt{2}}$, dreies om y -aksen. Finn volumet til omdreingslegemet. Skriv svaret så enkelt som mulig.

Oppgave 4 (20 poeng)

a) Regn ut

$$\int \frac{4x + 5}{x^2 + 4x + 5} dx$$

b) Regn ut

$$\int 2x \arctan(x + 2) dx$$

Oppgave 5 (20 poeng)

I denne oppgaven er R et positivt reelt tall, og funksjonene $f, g: (0, R] \rightarrow \mathbb{R}$ er definert ved

$$f(x) = \arccos \frac{x}{R}$$

og

$$g(x) = \arctan \frac{\sqrt{R^2 - x^2}}{x}$$

a) Regn ut $f'(x)$ og $g'(x)$ og vis at de er like.b) Bruk a) til å vise at $f(x) = g(x)$. Gi en geometrisk forklaring på hvorfor det er slik.**Oppgave 6** (30 poeng)

I denne oppgaven er $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ en funksjon med kontinuerlig annenderivert slik at $f(0) = 0$, $f'(0) = 2$, $f''(0) = 3$. En annen funksjon $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ er definert ved

$$g(x) = \begin{cases} \frac{f(x)}{x} & \text{for } x \neq 0 \\ a & \text{for } x = 0 \end{cases}$$

der a er en konstant.a) Du får vite at g er kontinuerlig. Hva er a ?b) Vis at g er deriverbar i 0 og finn $g'(0)$ .c) Vis at dersom f er konveks på hele $\mathbb{R}$, så er g voksende (*Hint*: Det kan være lurt å behandle tilfellene $x > 0$ og $x < 0$ hver for seg.)

SLUTT